

BRENNTORVPRODUKSJONEN I 1942.

ÅRETS brenntorvstatistikk er nettopp avsluttet. Resultatet er på tross av dårlig vær og vanskelige arbeidsforhold blitt noenlunde tilfredsstillende. Dessverre er en del torv ikke blitt så tørr som ønskelig kunne være og vil neppe kunne markedsføres før våren 1943. Erfaringene fra de to siste år viser imidlertid at torv som er krakket eller helst stakket, klarer seg forbausende godt vinteren over, når bare vanninnholdet i torven ved frysingen ikke er altfor høgt. Men selvsagt går en del brensel tapt på denne måten, og produksjonen blir atskillig fordyret.

Tabell 1.

Fylkesvise oppgaver over brenntorvproduksjonen.

Fylke	Beregnet ordinær brenntorvproduksjon i m ³		Samlet brenntorvproduksjon 1942 m ³	+ eller - i forhold til normalproduksjon m ³	Maskintorvproduksjon 1942 m ³
	I alt	Herav maskintorv			
1	2	3	4	5	6
Østfold	—	—	31,750	+ 31,750	23,520
Akershus	—	—	4,600	+ 4,600	4,050
Hedmark	18,000	18,000	47,900	+ 29,900	43,465
Opland	1,500	1,200	41,720	+ 40,220	40,900
Buskerud	500	400	8,500	+ 8,000	7,400
Vestfold	—	—	2,600	+ 2,600	900
Telemark	—	—	450	+ 450	—
Aust-Agder	—	—	875	+ 875	500
Vest-Agder	2,000	—	1,000	- 1,000	—
Rogaland	150,000	1,000	412,500	+ 262,500	37,220
Hordaland	130,000	—	158,600	+ 28,600	800
Sogn og Fjordane	50,000	—	47,500	- 2,500	—
Møre og Romsdal	165,000	—	191,500	+ 26,500	10,000
Sør-Trøndelag	245,000	—	245,000	—	300
Nord-Trøndelag	55,000	—	65,000	+ 10,000	—
Nordland	380,000	—	465,500	+ 85,500	—
Troms	167,000	—	183,700	+ 16,700	—
Finnmark	97,700	—	119,930 ¹⁾	+ 22,230	—
I alt	1,461,700	20,600	2,028,625	566,925	169,055

I tabell 1 er gitt en fylkesvis oppgave over årets brenntorvproduksjon. Produksjonsoppgavene for alle fylker til og med Aust-

1) For Finnmark mangler noen få oppgaver, men tillegget blir ikke stort.

Tabell 2.

Fylkesvise oppgaver over maskintorvproduksjonen m. v. i 1942.

Statistikken omfatter så vidt vites alle landets maskintorvanlegg og dessuten en del nye større stikkortvanlegg.

Fylke	Produksjonens størrelse i m ³			Av torven er disponert m ³				I alt disponert pr. 1/11 1942		
	Maskintorv	Stikk-torv	I alt	Til industrien		Til husbruk				
				Maskintorv	Stikk-torv	I alt til industrien	Maskintorv		Stikk-torv	I alt til husbruk
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Østfold	23,520	8,230	31,750	21,740	8,200	29,940	1,780	—	1,780	31,720
Akershus	4,050	550	4,600	70	—	70	3,080	1,250	4,330	4,400
Hedmark	43,465	4,435	47,900	3,875	1,250	5,125	38,990	2,955	41,945	47,070
Opland	40,900	820	41,720	29,650	—	29,650	9,250	820	10,070	39,720
Buskerud	7,400	1,100	8,500	7,400	150	7,550	—	950	950	8,500
Vestfold	900	1,700	2,600	—	200	200	900	1,500	2,400	2,600
Telemark	—	430	430	—	400	400	—	50	50	450
Aust-Agder	500	375	875	300	300	600	200	75	275	875
Rogaland	37,220	13,485	50,705	11,840	1,200	13,040	24,190	12,035	36,225	49,265
Hordaland	800	1,750	2,550	—	—	—	800	1,750	2,550	2,550
Møre og Romsdal ..	10,000	5,120	15,120	1,000	200	1,200	9,000	4,570	13,570	14,770
Sør-Trøndelag	300	520	820	300	350	650	—	170	170	820
Nord-Trøndelag ..	—	9,325	9,325	—	—	—	—	9,325	9,325	9,325
I alt	169,055	47,840	216,895	76,175	12,250	88,425	88,190	35,450	123,640	212,065

Fylke	Antall maskiner i bruk														Antall bedrifter			
	Torvmaskiner						Driftsmaskiner								Maskintorv-anlegg	Kombinerte anlegg	Silktorv-anlegg	I alt
	Ham. jern	Svedala	Adals Bruk	Myren	Skretting og Vigre	Andre	I alt brenntorvmaskiner	Lokomobil	Oljemotorer				Elektrisk motor	I alt				
									Røilje	Petroleum	Traktor	Bensin						
Maskintorv-anlegg															Kombinerte anlegg	Silktorv-anlegg	I alt	
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Østfold	1	4	1	1	—	1	8	—	—	1	3	—	4	8	5	—	5	10
Akershus	2	—	3	—	—	—	5	—	—	1	—	—	4	5	5	—	2	7
Hedmark	1	5	20	—	—	3	29	10	4	—	1	—	14	29	20	2	9	31
Oppland	1	3	12	—	—	5	21	1	1	2	2	2	13	21	13	—	7	20
Buskerud	—	—	2	1	—	1	4	—	—	—	2	—	2	4	4	—	3	7
Vestfold	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	4	5
Telemark	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Aust-Agder	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	2	3
Rogaland	2	1	2	—	16	15	36	—	4	2	2	—	28	36	18	8	10	36
Hordaland	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	2
Møre og Romsdal ..	1	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	3	3	1	—	4	5
Sør-Trøndelag	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	2	—	2	1	3
Nord-Trøndelag ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
I alt	9	13	42	5	16	26	111	11	9	6	10	2	73	111	68	13	53	134

Agder, og videre for alle maskintorvanlegg i de andre fylker, grunner seg på innhentede oppgaver fra de enkelte anlegg. For de øvrige fylker er oppgavene innhentet gjennom fylkenes brenselnemnder, som på grunnlag av distriktsoppgaver har anslått årets produksjon i forhold til et normalårs produksjon. For Finnmark er oppgavene avgitt av Statens torvmestre.

Den samlede brenntorvproduksjon i 1942 utgjør 2,028,625 m³ ifølge de innkomne oppgaver (tabell 1, rubrikk 4). Sammenlignet med ordinær produksjon er dette en økning på 566,925 m³. Det er bare i Vest-Agder og Sogn og Fjordane fylker at torvproduksjonen har vært litt mindre enn i et normalår. Sammenligner vi torvproduksjonen i år med foregående år, er det for hele landet en økning på 78,090 m³ (jfr. Medd. fra D. N. M. side 213, 1941). For enkelte fylker (Akershus, Vest-Agder, Sogn og Fjordane og Nord-Trøndelag) er det imidlertid litt tilbakegang, mens de andre fylker har klart å øke produksjonen mer eller mindre. Særlig må Rogaland framheves i denne forbindelse.

I tabell 1, rubrikk 6, er tatt med oppgaver over maskintorvproduksjonen (inklusive torvbriketter) i 1942. Den utgjør i alt 169,055 m³ eller 10,8 % av den samlede produksjon. Prosenttallet grunner seg på vekt etter de vanlige forholdstall, nemlig henholdsvis 3 m³ maskintorv eller 4 m³ stikkertorv til 1 tonn torv. Omregnes hele torvproduksjonen til tonn etter ovennevnte forholdstall, får vi at årets torvproduksjon utgjør ca. 520,000 tonn.

I tabell 2 er gitt detaljerte oppgaver over årets maskintorvproduksjon samt over stikkertorvproduksjonen ved en del fabrikker som produserer både maskintorv og stikkertorv. Noen nye større stikkertorvanlegg som produserer torv for salg er også tatt med. Denne statistikk omfatter i alt 134 bedrifter med en samlet produksjon av 216,895 m³ torv (rubrikk 4), hvorav altså 169,055 m³ er maskintorv. I fjor utgjorde maskintorvproduksjonen 126,990 m³.

Tabellen viser dessuten hvor meget av årets torvproduksjon som er disponert henholdsvis til industrien og til husbehovsbrensel. Det viser seg at hele 98 % av torven var solgt eller disponert da oppgavene ble avgitt omkring 1. november. Av torven har industrien sikret seg 41 %, mens 57 % er gått til husbruk.

Av samtlige bedrifter som er med i statistikken driver 81 med maskintorvframstilling, herav er 13 bedrifter såkalte kombinerte anlegg som framstiller stikkertorv ved siden av. Av rene stikkertorvanlegg er tatt med 53 bedrifter. En del bedrifter har hatt liten produksjon i år av forskjellige grunner. Oftest er det dårlige værforhold som angis som grunn, men også den langvarige telen i myrene og mangel på arbeidskraft har hemmet produksjonen nokså meget.

Ved de 81 maskintorvanlegg som har vært i drift i år har det vært plasert 111 torvmaskiner. Oppgave over typer av torvmaskiner finnes i tabell 2. I alt 73 torvmaskiner har vært drevet elektrisk,

11 maskiner er drevet med lokomobil, mens 27 maskiner har vært henvist til å bruke oljemotorer av en eller annen type.

Den gjennomsnittlige produksjon pr. bedrift har vært 1618 m³, og pr. torvmaskin har produksjonen vært 1523 m³. Den viktigste grunn til dette lave gjennomsnittstall er at flere nye anlegg kom i gang så sent at produksjonen i år nærmest må regnes som prøve-drift.

Det oppnådde resultat av årets brenntorvproduksjon må sies å være noenlunde tilfredsstillende, sett i lys av alle de vanskeligheter som produksjonen har hatt å kjempe med. Enkelte vil kanskje synes at det går smått framover. Til eventuelle innvendinger av den art vil vi bare bemerke det samme som vi har gjentatt og gjentatt helt siden vi i slutten av 1930-årene tok opp et intenst arbeide for økning av landets brenntorvproduksjon: En sterk utvidelse av brenntorvproduksjonen lar seg ikke improvisere. Det kreves et intenst, planmessig og målbevisst arbeide, hvis det skal lykkes å bygge ut denne industri på en sikker økonomisk basis.

Aa. L.

Lov om avståing av ved, torv og tømmer.

VED lov av 15. oktober er det gitt bestemmelser om avståing av ved, torv og tømmer.

Etter denne loven kan landbruksdepartementet eller den det bemyndiger, når det er nødvendig for å skaffe tilstrekkelig brensel, herunder også generatorbrensel — kreve avstått til det offentlige (stat eller kommune) tømmer, ferdig ved og torv, trær på rot og rett til avvirkning av torvmyr. I forbindelse med dette kan det kreves avstått bruksrett til veger, opplagsplasser og lignende som er nødvendig for driften. Når det gjelder framstilling av generatorbrensel kan avståing kreves til fordel for private personer og bedrifter som tilvirker slikt brensel.

Det kan ikke kreves avståing av det som eieren eller bruksberettigede trenger til dekning av eget brenselsbehov og annet husbruk og gårdsbehov, her medregnet også det som de måtte behøve til generatorbrensel.

Det bestemmes videre bl. a. at før det treffes avgjørelser om avståing skal eiere og mulige rettighetshavere ha høve til å uttale seg. Gjelder det avståelse av torvmyr, skal jordstyret også uttale seg, og gjelder avståingen trær på rot, skal også skogrådet ha uttalt seg. Staten innestår for betalingen når det kreves avståing til fordel for en kommune, privatpersoner eller en privat bedrift.
